

ELŐFIZETÉS:
 Egész évre . 6 ft.
 Fél évre . . . 3 ft.
 Negyed évre 1 ft. 50 kr.
 A lap szellemi részét
 illető küldemények a
 szerkesztőnek, anyagiak
 a lap tulajdonosnak kül-
 dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:
 egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
 többszöri hirdetésnél olcsóbb.
 Nyiltér sora 25 kr.
 Bélyegdíj minden hirdetésnél
 30 kr.
 A hirdetések Bittermann
 Nándor könyv- és könyvmdá-
 jában és a szerkesztőnél fogad-
 tatnak el.
 Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

A magyar állam és a katolikus egyház.

Zombor, 1895. április 25.

Az állam és az egyház érdekeinek sohasem szabad ellentétbe jutni; oly káros jelenség volna ez, amely a békés társadalmi életet képes volna nemcsak alapjában megingatni, hanem valósággal felforgatni. A béke az egyház és állam között, — a modern társadalomnak legfőbb törekvése kell hogy legyen. S az egyháznak épen úgy, mint az államoknak vállvetve kell az annyira üdvös béke létesítésén fáradoznia.

Jól megfontolva e szavakat, az egész magyar nemzet a legnagyobb hálával és a legmélyebb tisztelettel konstatalhatja azt, hogy most, amidőn az egyházpolitikai kérdések létszólólag ellentétbe hozták az egyház és állam érdekeit, látszólag az összeütközés magvait hintették el, a katolikus egyház látható feje XIII. Leó pápa, az ő felvilágosodott, ép oly keresztény-apostoli, mint valóban államférfiúi bölcsességével, már a kérdések szőnyegre kerülésekor s azóta is mindig a legnagyobb keresztényi szeretettel oda törekedett, hogy minden összeütközés és a kulturharc minden eshetősége elkerültesse. A békeszeretet és a békéltetés ez álláspontja, a katolikus egyház hitelvénék teljesen érintetlen fentartása mellett, az egyházpolitikai reform ügyében érvényre jut Ferenc József apostoli király részéről ép úgy, mint XIII. Leó pápa részéről. A katolikus vallás legfőbb érdekeinek, szintugy a szentszék legfőbb, az egész világot körülfogó, tartós érdekeinek csak a legnagyobb előnyére szolgál az, ha a magyar katolikus klérus vezérének, Vaszary Kolos bíboros, hercegprimásnak jelszava: „pax“, — a „béke“, — lett jellemző szignaturája a magyar állam és Leó pápa viszonyának.

A magyar állam és az egyház közötti békés viszonyoknak, a teljes egyetértésnek legfényesebb bizonyítéka Agliardi nuncius magyarországi látogatása.

Ezen látogatásnak már eleve csak békés jelentőséget tulajdonítottunk. A legnagyobb becsületére válik Agliardi pápai nuncius államférfiúi és diplomaciai okosságának, hogy a magyar nemzet, — melynek mély vallásos jellemét elismeri, — tiszteletre méltó, valóban keresztényi tradi-

ciójának tapintatos méltatásával, a pápa őszintesége békeszerető intencióit zseniális ékesszólással ismételtlen kifejezésre juttatta. Nemesak a magyar klérusra, hanem pártkülönbség nélkül minden magyar emberre nézve maradandó békéltető jelentőséget nyerhetnek Agliardi nuncius szavai, és elvezethetnek az engesztelékeny egyetértés útjára, melyet az állam és egyház közti minden kölcsönös viszonynál keresni kell.

Agliardi nuncius felszólítása így hangzik: „... használjanak az egyháznak és a hazának egyaránt; mert a kereszténység nem feledteti el velünk, hogy emberek vagyunk s a lélek örök boldogításán is fáradozni. És ha néha — a mi a földi küzdelmes életben szinte elkerülhetlen — nézet eltérések is merülnek fel, az igazság és egymás szeretete mindig megtalálja az egyetértés útját.“

E szavak, melyek a legnemesebb keresztény érzést fejezik ki és katekizmusképen szolgálhatnak az állam és az egyházi tekintély békés, egymás mellett és egymással való működése számára, tényleg nagy szolgálatot tettek a békés megegyezés tagadhatatlanul mindkét részen létező óhajtatásának.

Továbbá hálás lesz a magyar nemzet, párt- és felekezeti különbség nélkül, XIII. Leó pápa iránt a rokonérés nyilvánításaiért, melyeket nevében a nuncius fejezett ki a máriánus királyság iránt. A Magyarország iránt táplált eme rokonérés nyilvánításainak formájában Agliardi pápai nuncius öngyméltósága új bizonyítékát szolgáltatva annak, hogy a pápai diplomácia zsenialitásának és államférfiúi bölcsességének dicsőséges hagyományai keresztény időszámításunk második évezredének végén sem változtak meg.

Az ezredéves ünnepet illetőleg szent István birodalma eme nemzeti ünnepének fénye és erkölcsi, kulturális fontossága mindenesetre örvendetes módon nyerni fog a nuncius ama nyilatkozata által, mely szerint kétségtelen, hogy a pápa őszintesége örvendő szívvel kíséri az előkészületeket, melyeket nemzeti születése ezeréves emlékére tesz Magyarország és hogy a szentatya szeretete találni fog módot, hogy valamiképen jelen legyen a magyar állam e nagy nemzeti ünnepén. Ez az ígéret egy további fontos biztosítéka annak, hogy az isteni békét állam és egy-

ház közt veszély nem fenyegetheti és az öfelsége, Magyarország apostoli királya által szentesített egyházpolitikai reformtörvények biztosítják ennek a belső békének az állandóságát.

Kossuth végrendelete.

A nagy halott temetése után egy esztendővel látott napvilágot az ő iratainak befejező kötete. Ez alkalommal ismét sürűen foglalkozik a magyar közvélemény a Kossuth Lajos működésének bírálatával. Ha elfogadjuk a függetlenségieknek e könyvről terjesztett nézeteire vonatkozólag a „kritika“ elnevezést, nem tehetjük ezt anélkül, hogy rá ne mutassunk elhelyített néhány szóval e nézetek merően egyoldalú, igazságtalan voltára. Hisz legtöbbje ellentétességet lát a Kossuth meg a Deák működése között — Deák Ferenc rovására. Pedig e két államférfi nem az a bizonyos két végtel, mely egymást kizárná annyira, hogy, ha az egyiknek — a 48-asnak — érdemeit elismerjük, ne követhessük a másik, a 67-es, által inaugurált politikát.

Ha tárgyilagosan szemügyre vesszük Kossuth működésének igazán áldásos eredményeit és azokat egybevetjük a Deák Ferenc örökbecsű nagy sikerével, azt találjuk, hogy a kettő nem ellentéte, de kiegészítése egymásnak. Kossuth volt az, ki a nemzetet bosszu tepsedéséből felrázta és legszentebb jogait, szabadságait érvényre jutni segítette. Az ő vezetése alatt a magyar nép igazi elismerést nyertek. Megmutatta, hogy ennek a népnek évezredes jogaiban oly óserő lakik, mely ellen tartósan vétni nem lehet.

Kossuth a magyar faj erejét képviseli, mely a nyomó erőszak később ideiglenesen elfojthatott, de végkép el nem temethető, — mert támadt a nemzetnek egy másik nagy fia, aki bölcs mérséklettel a viszonyokkal számolva visszaszerezte azt, ami visszaszerezhető volt és biztosította e hazának: a békés, szabad fejlődést. Kossuth ereje lerakta az alapját annak a fenséges épületnek, melyre Deák bölcsesége tette le a befejező kupolát s melynek neve: egy virágzó Magyarország.

Ott, ahol Kossuth és Deák utai egymástól elágaznak, nincs többé helye az összehasonlításnak, ha csak azt nem akarjuk, hogy ez sokban a 48 utáni Kossuth hátrányára történjék. Mig Kossuth egyre az inkompatibilitást hirdette, addig Deák kibékítette a nemzet királyával, kibén a koronázás óta az alkotmányos fejedelm s a férfierények mintaképét szerettük, és kibékítette hasonlókép a szomszéd állammal, mely épugy mi reánk van szorulva, mint mi ő ré, ha mindketten elmerülni nem akarunk az európai népek óceánjában...

„Az inkompatibilitás zászlójának a kitűzése cselekvést jelentene, a melynek neve a forradalom. Ez pedig a népek ultima ratiója és alkalmazásához folyamodni csak akkor szabad, ha a jog védelmére a békés eszköz kimerítése sikertelennek bizonyult... Magyarország az az eset még nem forog fenn; az ellentétes érdekek kiegyeztetésére 1848-ban megkísérlett mód sikerülhetése felül az utolsó szó még nincs kimondva.“ — Ebben a

A „BÁCSKA“ tárcája.

Hogyha...

*Hogyha sötét lányszemeket
 Tennénk fel az égbe,
 És az isten a ragyogó
 Csillagokat adná le a
 Lányszemek helyébe:*

*— Csillagoktól a férfiszív
 Nem lobbanna lángra...
 De a sötét lányszemektől
 Meggyuladna, porrá égne
 A föld minden tája!*

Ifj. Hartmann János.

KERESTÜL-KASUL EURÓPÁN.

Úti rajzok.

Ita Passe-partout.

VII.

Amsterdam.

(Folytatás.)

A várost megismerendők, beszálltunk egy majdnem féldióhéj nagyságu propellerbe s körutazást tettünk a Hótel Amstel-tól a nagy Y-ig, mint a nagy kikötő-torkolatot nevezik. Utunk a Munntoren-nek nevezett állami kinstár előtt a gyönyörű Heerengracht-on, Groenburgwal-on át a Pijpenmarkt-ra vezetett, honnan az említett Y-on át a nagyszerű pályaudvarba értünk, melyből több kilométernyi hosszúságban megszámlálhatatlan, vastag pillérekben nyugvó hidon robognak a vonatok a városból, szabad utat hagyván az alattuk elvonuló kisebb hajóknak, míg a nagyobbak távolabb a szabad vízen vetnek horgonyt.

E körutazáson meggyőződünk azonban arról, hogy a várost kocsin s gyalog is be lehet kalandozni, mert a főbb s szebb utcákon a lagunák mindkét oldalán szép fasorok mellett elég széles út vezet, hogy a kocsi s gyalog közlekedés fennakadás nélkül folyhasson rajta.

Azért visszamenet kocsi szállításra és a Damrack-tól a Voldenpark-ig terjedő zig-zugos utunkban végig néztük a szép várost, melynek számos „száraz“ utcája és tere is van.

Meglepő a templomok nagy száma és imponáló szépsége: a „Mozes-en Aarons-kerk“, a kupolás „luthersche kerk“, a „Westerkerk“, a „Nieuwekerk“, és a tiszta gót stílusú „Onzre Lieuwe Vrouwekerk“ (Unserer lieben Frau-kerche, Miasszonyunk temploma), mind remek stilben emelt egyházak, melyeknek csak az egy hibájuk van más szárazföldi templomokkal szemben, hogy egy-kettőnek kivételével más házak közé építvék s így csak egyik oldaluk látható. Annál nagyobb figyelmet kelt belsejük. A katolikus templomok mesés fényben ragyognak; az új templom (Nieuwekerk) szöszéke pedig remek faragásu alkotvány, ugy szintén Ruyter tengernagy mauzoleuma ugyanott kiváló szoborműnek van elismerve.

E vízi séta s kocsiutazás megadta a támasztó pontot arra, hogy azontul teljes tájékozottsággal minden vezető nélkül gyalog is tegyük meg látogatásainkat a városban szerteszéjjel s megtekintsük a többi nevezetes épületeket és a muzeumokat.

Igy jutottunk el a Volden-parkig, Amsterdam legnagyobb közkertjeig.

Aki látta Európá nagyvárosainak hasonló üdülő helyeit, a budapesti Városligetét, a bécsi Prater-t, a berlini Thiergartent, a párisi Bois de Boulogne-t, a londoni Hyde-Parkot, az kellemes meglepetéssel fog fölvidulni a Volden-park láttára. Mig amazokban a rájuk fordított nagy aldozatok mellett is a por vagy sár, vagy mindkettő, — a levegőben a por, a földön a locsolás okozta sár az uralkodó elem, mely a többé-kevésbé satnya fákat s az egész növényzetet ellepi, addig az amsterdami közkert levegőjének tisztaságával, lombzatának s gyöpjének üdeségével, számtalan locsogó-fecsegő szökőkútainak szivárványként ragyogó permetegével, majd a tenger felől jövő s

kellemesen tündöt-tágító, majd meg a szárazföld belsejéből szállingózó illatos fuvallatával elbájolja lesodás városában járnánk, hol víz- s gázvezetékekhez hasonló módon oxgyént terjesztettek szerte-széjjel a tereken, utcákon s lakásokban és ahol ennek következtében a sánták is táncoltak, a betegség s buskomorság ismeretlen vala, a halál pedig „az emberi kor legvégső határán túl“ sem mert nyulni az élőkhez.

Kiváló különlegessége még ennek a parknak, hogy egyik bekerített részében, párját ritkító üde-zöld réten állandóan legelésző tehén-esoport látható. Valóságos tarkabarka hollandus tehének: nagy bamba fejükkel, esetlen járásukkal, melázva tűnődő kérdősükkkel és bámsz tekinetükkkel a körülöttük elterülő táj közepette megleve-nítik a leghiresebb mesterek képeit. Ez állandó élőkép-esoport. Ugyis pöz-olnak, mintha tudatában volnának fontosságuknak és annak, hogy ük-öseiket a középkori nagy német-alföldi festőművészek mintául vették remek alkotásaikhoz, melyeknek számos darabja ott lóg az amsterdami képtárlatban is.

Annyira kíváncsiá lettem az összehasonlításra, hogy másnp beható tanulmány tárgyává tettem ezeket a Het Ryks-Muzeum nevű, óriás épületben elhelyezett, minden-nemű műkineset magában foglaló nemzeti muzeumban. Az eredmény azonban nem elégített ki. Igaz, szakasztott olyanok az állatok s a táj is a képeken, a festés remek, a távlat mesteri; de a különbség mégis óriási, olyan az, mint Isten valamely gyönyörű teremtménye közt és a tükörből visszazugzó fantom-kép közt: a hasonlat tökéletes, de amoit élet, emitt ködárnyol vagy lidérefény.

A muzeum összes tárlatai nagyon gazdagok műkinesekben, melyek közül a tengeren túlról származók újdonság gyanánt hatottak rám. Amde még ezeknél is nagyobb vonzóerőt gyakorolt a hajózás történeti tárlata. Ily teljes-ségében ez egyedüli az egész európai szárazföldön. Az ó-kor evezős gályáinak mintái mellé sorakoznak a vitorlás hajók modelljei azon korból, midőn hasonló jároműveken Hódító Vilmos átkelt Anglia elfoglalására; ezek mellett az elsőleges, primitív gőzhajók mintái egész a legújabbkori páncélos hadihajók s torpedók, meg kereskedelmi gőzhajók

az ellenőri teendőkre megválasztott idősb Donoszlovits József II-od gondnoknak az egyházi vagyon átadása és átvétele tárgyában. 2. Főtisztelendő egyházmegyei főbátóságnak leirata Donoszlovits József megválasztott másod-gondnok jóváhagyása tárgyában. 3. Főtisztelendő egyházmegyei főbátóságnak leirata Haviboldogasszony-kápolnai föld haszonbérbeadásának jóváhagyása tárgyában. 4. Főtisztelendő egyházmegyei főbátóságnak leirata, az 1895. évi költségeloirányzat jóváhagyása tárgyában. 5. Purmann Alajos jelentése, melylyel bemutatja az 1894. évi okmányolt számadást megvizsgálás végett. 6. Pénztárkezelőségének jelentése, melylyel a kegyuri bizottság tudomására bozza, hogy Masirevits Péter utódja az iskolai alapha 1000 frtos tőketartozását lefizette. 7. Az ügyvisi állás választás utjánai betöltése. 8. Főtisztelendő Fejér Gyula apát-plébános ur kérvénye a bezdáni hídnál levő Veszelyovszky-féle kereszt megújítása iránt. 9. A zombori r. kath. elemi iskolai tanítók kérvénye párbér-fizetés aluli felmentés tárgyában. 10. Időközben beérkező tárgyak.

Pályázat. A szegedi kir. itélőtábla területén 7 díjas joggyakorlati állásra pályázat van hirdelve.

Kamarai ülés. A szegedi kereskedelmi és iparkamara 1895. évi április hó 27-én (szombaton) d. u. 4 és fél órákor saját helyiségében ülést tart. Az ülés tárgysorozata a következő: A jegyzőkönyv hitelesítésére két tag kiküldése. — Elnöki jelentések. — Titkári jelentés az iroda tevékenységéről. — Interpellációk és indítványok. — A kereskedelemügyi miniszter ur 22564. számú leirata a vidéki házadamentességek kiterjesztése ügyében. — A kereskedelemügyi miniszter urnak, mint az ezredéves kiállítás országos bizottsága elnökének 1170. számú leirata a háziipari kiállítás ügyében. — A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara átirata a gyógyszerkereskedés ügyében kiadott belügyminiszteri rendelet módosítását kérő fölterjesztésének pártolásaért. — A marosvásárhelyi kamara átirata a házalas és vándoripar törvényes rendezését sürgető fölterjesztése pártolásaért. — Az elnökség előterjeszti a kamarai kerület 1894. évi közgazdasági viszonyairól szóló nyomtatott évi jelentést. — Dr. Tergina Gyula csongrádmegyei kir. tanfelügyelő átirata a kosárfonásnak Algyón való meghonosítása ügyében. — A cs. és kir. 7-ik hadtest hadbiztosságának átirata a vállalati tárgyalásokhoz kamarai képviselők kiküldéséért. — A kulai iparhatóság átirata a törzsei ipartestület alapszabályainak véleményezéseért. — A szegedi ipariskolai bizottság átirata az iparos segédek továbbképző tanfolyamának segélyezéséért.

Arany-ünnepély. A szabadkai főgymnázium önképzőköré által évenként rendezett Arany-ünnepély az idén folyó hó 28-án d. e. 10 órákor fog megtartatni a Pest-szálló nagytermében.

Esküvő. Szabó Imre, zombori kir. törvényszéki albiró, városunk fiatalágának egyik népszerű és közkedveltségű alakja folyó hó 30-án esküszik örök hűséget okolicsányi Okolicsny Margit kisaszonynak, okolicsányi Okolicsny Gyula, zombori pénzügyi segédtitkár leányának.

Kirándulás. A „Zombori Kerékpár-Egyesület” folyó évi április hó 28-án (vasárnap) Bezdan-Szántóvára kirándulást rendez. Indulás d. u. 1 órákor a klubhelyiségből. — A résztvevő tagokat az elnökség ez uton is felkéri, hogy gőzszámlájukat és lámpával jelenjenek meg.

Műkedvelői előadás. A zombori Tóth Kálmán-kör folyó évi május hó 4-én a városi színházban műkedvelői előadást rendez. Színe kerül: Cifra nyomorúság. Színmű 4 felvonásban. Irta: Csiky Gergely. Rendezi: dr. Balogh Ernő. Személyek: Báluai Gusztáv, számtanácos, dr. Frank Mihály, Bella, hűga, Szűcs Margit, Sodró Antal, irodatiszt, Rajcsics László, Zsófi, neje, Baumann Aranka, Eszter, rokona, Szabácsy Anna, Csoma Bálint, napidíjas irnok, Szalay Frigyes, Mártha, Klotild, Aurelia, Juci, Laci, leányai: Csarsch Aranka, Zsámokréthy Irén, Falcione Ilonka, Szűcs Irén és Simonovits Mariska. Mádi Simon, tiszteletbeli segédfogalmazó, Kleiner Lajos, Poprádi Endre, dr. Horváth Ákos, Tarczali Jenő, Littvay Antal, Zegernyei Parthenia, Zegernyei Zenobia: Jeszenszky Jolán, Mézesné, Rajcsics Margit, Hantos, Barna, irnokok: Mihályi József és Trischler Károly, Tóbiás, hivataloszo, Kekezovich János, Murok Márton, ügyvéd, Heisler Zoltán, Pincér. Végrehajtó. Beeslő. — Helyárak: Prosc. páholy 5 frt. Páholy 4 frt. Földszinti helyhely 1 frt. Földszinti állóhely 40 kr. Deák- és katonajegy 20 kr. Karzati állóhely 20 kr. Jegyek előre vált-hatók Schön Adolf könyvkereskedésében. Előadás után a kör helyiségében bázisestély. Az előadás kezdete esti 7, pénztárnyitás esti 6 órákor.

Jóváhagyás. A belügyminiszter a bajmoki önkéntes tüzoltó-egylet alapszabályait jóváhagyta.

Esküvő. Jankovich Dusan, zombori vasuti tisztviselő tegnap délelőtt esküdtött örök hűséget Markovits Blanka kisaszonynak.

Pályázat van hirdelve a szegedi kir. táblánál irnoki állásra.

Halálozás. Lichtneckert Antal bajmoki nagyvendéglős folyó hó 23-án délután 2 órákor életének 66. évében elhunyt. A család részéről kiadott gyászjelentés így szól: Alulírottak a saját, valamint számos rokonaik nevében mély fájdalommal tudatják, hogy családjuk hön szerettett feje Lichtneckert Antal folyó évi április hó 23-án d. u. 2 órákor életének 66-ik évében, rövid szenvedés után, jobblétre szenderült. A megboldogult földi maradványai f. hó 24-én délután fél 6 órákor fognak a gyász-házban beszenteltetni és a bajmoki sírkertben levő családi sírboltban örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szentmise áldozat pedig ugyan e hó 25-én reggel 9 órákor fog a helybeli r. kath. templomban a Mindenbatónak bemutatattatni. Bajmok, 1895. évi április hó 24-én Legyen nyugalma esendes! Emléke áldott! Özv. Lichtneckert Antalné szül. Lichtneckert Anna, özvegye. Lichtneckert József, János, Ida, Sziidónia, Ferenc gyermekei. Lichtneckert Józsefné szül. Csapláros Irma, menyje. Horváth János, veje. Horváth András, unokája. Lichtneckert Ferenc, György, Margit, Katalin, Magdolna, testvérei.

A sorozások eredménye. Vármegyénk területén az összes járásokban immár befejezték a sorozásokat. A sorozások eredményét járásokként a következőkben közöljük: 1. A zentai járásban az állításkötelesek száma volt 649, távol maradt betegség s egyéb okból 99, az újoncjutaléka besoroztatott 171, a póttartalékba 21 hadköteles. 2. Az apatini járásban az állításkötelesek száma volt 894, távol maradt 82, az újoncjutaléka besoroztatott 329, a póttartalékba 53 hadköteles. 3. Az újvidéki járásban az állításkötelesek száma volt 781, távol maradt 82, az újoncjutaléka besoroztatott 194, a póttartalékba

25 hadköteles. 4. A palánkai járásban az állításkötelesek száma volt 594, távol maradt 65, az újoncjutaléka besoroztatott 153, a póttartalékba 21 hadköteles. 5. A zombori járásban az állításkötelesek száma volt 828, távol maradt 87, az újoncjutaléka besoroztatott 356, a póttartalékba 57 hadköteles. 6. Az ó-becsei járásban az állításkötelesek száma volt 705, távol maradt 145, az újoncjutaléka besoroztatott 231, a póttartalékba 32 hadköteles. 7. A hódásági járásban az állításkötelesek száma volt 638, távol maradt 69, az újoncjutaléka besoroztatott 224, a póttartalékba 40 hadköteles. 8. Az almási járásban az állításkötelesek száma volt 962, távol maradt 73, az újoncjutaléka besoroztatott 426, a póttartalékba 68 hadköteles. 9. A kulai járásban az állításkötelesek száma volt 678, távol maradt 70, az újoncjutaléka besoroztatott 254, a póttartalékba 26 hadköteles. 10. A topolyai járásban az állításkötelesek száma volt 845, távol maradt 100, az újoncjutaléka besoroztatott 291, a póttartalékba 28 hadköteles. 11. A bajai járásban az állításkötelesek száma volt 817, távol maradt 82, az újoncjutaléka besoroztatott 359, a póttartalékba 68 hadköteles. 12. A zsabylai járásban az állításkötelesek száma volt 356, távol maradt 55, az újoncjutaléka besoroztatott 101, a póttartalékba 9 hadköteles. 13. A titeli járásban az állításkötelesek száma volt 348, távol maradt 33, az újoncjutaléka besoroztatott 107, a póttartalékba 12 hadköteles. 14. Zenta városában az állításkötelesek száma volt 376, távol maradt 36, az újoncjutaléka besoroztatott 138, a póttartalékba 12 hadköteles.

Ifjúsági hangverseny. A zombori állami főgymnázium ifjúsága f. évi május hó 11-én a „Vadászkürt” nagytermében az ifjúsági segélyegylet és a zenekar alapja javára igen változatos művészi hangversenyt rendez.

Pályázat. Pályázat van hirdelve Szabadka városánál 2 aljegyzői állásra.

A kereskedelmi és iparkamara jelentése. A szegedi kereskedelmi és iparkamarának a kerület 1894. évi közgazdasági viszonyairól szóló évi jelentése a napokban került ki a sajtó alól. Korán és elsőnek jelenik meg ez az évkönyv, amennyiben az ország husz kamarája közül eddig egy sem adta közre 1894. évi közgazdasági jelentését. A 10 és fél nyomtatott ivre terjedő szegedi jelentés tartalmának és adatainak ismertetésére még visszatérünk.

Tűz. F. hó 22-én este — eddig nem tudni mi okból — tűzet fogott dr. Fratricsevics Aszt Vince szállásán felhalmozott szalmakazalok egyike, melyet azonban csakhamar elfojtottak a szállás lakói, az ott dolgozó munkások segítségével.

Gyászír. Kustár Géza, vármegyei rendszerinti díjnok neje szül. Rebák Julianna, folyó hó 23-án reggel fél 8 órákor 32 éves korában elhunyt. Az elhunytat férjén és két kis árváján kívül nagyszámú rokonság siratja.

Névváltoztatás. Fleischmann Miksa, Zsigmond, Sándor és Samu melykúti lakosok, vezetéknevüket belügyminiszteri engedéllyel „Fenyő”-re változtatták.

Eljegyzés. Vidákovits Mihály, szilbási aljegyző eljegyezte Lachowicz Frigyeske kisaszonny Zomborból.

Sikerült műtét. Cservenkán egy napszamos ember munka közben feldoklani kezdett; a feldoklás oly rohamosan lépett fel, hogy már-már azt lehetett hinni, miszerint egy rövidke óra alatt halálra lesz. — Szerencsére azonban, mikor a veszély már legnagyobb volt, megérkezett dr. Schneider Kornél közösi orvos s oly gyors és ügyes légesütmetszési műtétet végzett, hogy az illető munkás rövid nyolc nap múlva teljes egészségnek örvendett, beszélőképességét visszanyerte, sőt ma már — pipálhat is.

Himen. Dr. Körber Zsigmond, kulai kir. aljárásbíró eljegyezte Ivanovits Danica k. a.-t Ó-Szivaeről.

Szerencsétlenség. Folyó hó 23-án délután 5 óra tájban Bartos Sándor madarasi földmives tanfáján kukoricát hengerelvén, a munka befejezte után hazamenet a henger elé fogott ökrei előtt haladt, a munkánál vele volt Róza nevű 7 éves leánykája a henger után ballagott; a kis leánykának egyszerre csak az a gondolat támadt, hogy felül a hengerre; apja tudta nélkül fel is ült, de az egyselyt elvesztvén, nyomban le is esett; a henger keresztül ment rajta s a 7 éves kis Róza szörnyen halt.

Öngyilkosság Csantavéren. Firitz Antal csantavéri 19 éves legény f. hó 21-én felakasztotta magát. Öngyilkosságának okát igen sokféleképen magyarázták. Hozzá tartozói a szerencsétlenül járt fiatal-embernek napok óta bizonyos szomorúságot észleltek, de ebből nem is gondolhattak arra, hogy a gyakorta szomorú fia, az öngyilkossággal foglalkozék.

„A szabad madár.” Ez alatt a cím alatt Soltz Gusztávné, lapunk ügyes tollu munkatársa, egy ügyes dallamu szerelmi dalt adott ki. Ugy a dallamnak, mint a szövegnek Soltyné a szerzője. A mű Komáromi Mariskának van ajánlva. Kapható Rózsavölgyinél Budapesten és szerzőnél Kulán. Ara 2 korona. — Melegen ajánljuk a csinos kis zeneművet olvasóink figyelmébe.

Lelvelezés.

Az árvíz.

Titel, 1895. április 20.

Szomorubb képet alig lehetne festeni annál, minőt jelenleg a régi csajkaskertlet és a szomszédos Rudolfs-gnad környéke mutat, mert a titeli fensikről egy belátatlan siktenger táru a szem elé. Mintegy három heti óriási munkával s rengeteg költséggel járó lankadatlan védekezés után, minőt gr. Leiningen miniszteri biztos és a szomszédos Rudolfs-gnad páratlan szorgalmu népe kifejtett, az orkászertü, szüntelen viharok, melyek itt nyolc nap óta folyton dühöngenek, végre is legyőzték az emberi kezek fáradhatatlan munkáját s a bős elem gyors egymásutánban törte át a csuroghi, zsabylai, mosorini védgátakat.

Ezen gátszakadásokat tegnap a villovai töltésnek hivatalosan elrendelt átvágása követte, minek folytán a terjedelmes és ez évben már szépen kultiváltatni kezdett titeli réttség is Lokon át alig 24 óra alatt teljesen víz alatt fog állni.

Rengeteg a csapás, mi ezen gátszakadások által e vidéket érte, mibez ma reggel azon elrettentő, de igaz hír járult, hogy Rudolfs-gnad, honnét Titel majdnem kizárólag összes élelmi szereit nyerte, az éjjel a Duna-

töltés átszakadása folytán egészen víz alá került. Kora reggel vészjelek, harangzúgások adták hírül a nagy katasztrófát, amit megelőzött a még most sem szűnő vihar következtében a titeli hajóhid szétszakadása, mi a szomszéd Rudolfs-gnadnak lehetetlenné teszi a menekvést Titelre. Reggel óta hosszú kocsisorok szállítják ezen páratlan szorgalmu szomszéd népet a még egyedül megmaradt Bega-töltésen Perlaszra, részben pedig a gőzhajózási társulat által nélkülözhető s kéznél levő hajókon ide mezővárosunkba, melynek alacsonyabban fekvő házaiból már napok óta kiköltözöknek a lakosok. Csak a helyi körülményeket ismerők képesek elképzelni, minő nyomornak lett s lesz még nagy ideig tanyája a régi csajkaskertlet, hol az összes öblözetek védgátainak taval befejezett kiépítése következtében most kezdett volna az anyagi s ezzel kapcsolatosan a szellemi haladás fénye mindjobban felderülni.

r. l.

CSARNOK.

Forgácsok.

Irta Kosztka Mihály.

Az ablak magas tükörüvegén lassanként formálódtak azok a bájos jégvirágok, melyeket a tél, ez a nagy naturalista festő rajzolt a csiszolt üveglapra.

Miriád apró tülegynyi vonal és mégis mennyi esodálatos virágforma: csipkés széllel, bozontos kocsánál, himpor szálakkal, szétfelso szirmokkal, olyan elragadóak, csak az illat bíányzik még belőlük.

A szint a lehányatló nap aranyos-vörös, visszavissza kívánczozó, veres sugara lehelte rá ezekre az excentrikus virágokra.

Ott ültem az ablak mögött s szórakozottan keresgéltem, kutattam a családi, ósdi íróasztal fiókjában. Sarga papírok kerültek elő obskurus mélyökből. Szinte akaratlan belekezdtem az olvasásukba. A kézirat elejére e szó volt írva:

Forgácsok.

Leírom ugy, amint olvastam.

Elkényeztetett kedvence volt gazdag szüleinek Berta, mert Bertának hívták. Szerető szülői tán az álmát is kilesték, csakhogy kedvezzenek neki s a kis leány ki is tudta használni a tulzolt szeretetet. Epen tizenhat éves volt, mikor először balba vitték, hát persze hogy ő volt a bálkirálynő. Hanem még más is történt ezen a balon. Egy 1000 holdas, meg egy 1200 holdas fiatal ur egyszerre belészeretett Bertába. Elet-halálra kezdtek udvarolni mindketten. Végre meg is verekedtek, de egyiknek sem lett semmi baja. Erre persze csaptak nagy pezsgőzést, melynek folyama alatt az 1200 holdas bevallotta, hogy ő csak heccet akart, ő voltaképen Bertát nem is szereti; az 1000 holdas ur pedig fölvetta a smókingját és megkérte Bertát.

Es Berta, ez a tizenhat éves büszke leány azt mondta:

— Hozzámegek!...

Pedig azt a másikat szerette, hanem már fülébe jutott az az akadozó előadásu vallomás.

A két hetes asszony, a szép Berta ott himbálódzott a terasszon. A kavicsos uton pedig valaki közeledett.

Valaki.

Hiszen szerette ő az urát, hiszen még csak két hetes asszony volt, megvolt mindene, amit csak kívánt és mégis, ha maradt mezes hete életében egy perc, csak egy pillanat is, mely szabad volt, nem tudott másra gondolni, mint — valakire.

Az 1200 holdas valaki fellépett a terras lépésőjére és megállott.

— Zavartam tán?

— Epen nem. Tessék feljebb jönni.

A férfi felsietett és megcsókolta Berta kezét. Az asszony ugy érezte, hogy ez a férfi megremegett, mikor megcsókolta a kezét, a férfi meg azt gondolta: ha nem tévedek, az asszony megreszketett a csókomtól. Azután léltetek.

Az 1200 holdast mindenki Tomának szólította, hát valószínűleg ugy hívták, — amint belenezett Berta asszony sötét szeméibe, valami megbánás-féle vett erőt rajta. Kezdte sajnálni, hogy olyan könnyen lemondott e gyönyörű teremtesről, aki most épen ugy lehetne az ő aranyos felesége, mint ahogy most a Bar Ferie, az 1000 holdasé. Aztán valami ördögöng gondolát támadt benne. Hátha még lehet az övé? Toma Laci megfogta a bajuszt, egyet pödört rajta s azt mondta:

— Sokat, nagyon sokat akarok magának mondani, Berta.

Berta mellén megfeszült a finom fehér battiszt, amint erősen lélekzett, hiszen tudta ő, mit fog mondani Toma és azt akarta rá felelni:

— Nem vagyok kíváncsi rá, hiszen a sértett leány nem veszett ki az asszonyból. Hanem elkésett, mert Toma már is belé kezdett:

— Egy balon történt az egész, hiszen emlékeztetik reá. Ott találkoztunk először és én megszerettem magát, meg Bar Feri is. Nem is tudtuk megegyezni, hat egymásra löttünk. Nem találtunk. Tebetek én róla, hogy még mindig megvan az a rossz szokás, hogy a sikerült párbajok után pezsgőzni szoktak? Nos, és mit tagadjam? En sokat találtam inni. Aztan meg mámoros fejlel bolondot tettem. Azt mondtam, hogy nem szeretem magát. Pedig nem volt igaz. Szerettem magát, még most is szeretem és ha maga is ugy akarja, én a legboldogabb ember vagyok.

Elhallgatott. Toma tán feleletet várt, Berta pedig szinte belekabult az elhangzó szavakba s egyik sem vette észre, hogy a terrasz alján áll már Bar Feri, a két hetes férj.

Toma megint beszélni kezdett.

— Elválasztom az urától és enyém lesz, no szóljon!

Es Berta keze után nyult, mit az óvatosan húzott hátára. Most már Bar is beleszólt:

— No hát felelj, Berta? Látnod milyen izgatott Toma ur.

Mint a tetten kapottak ugrottak föl mindketten, összevillant hármuk tekintete. Az asszony maga előtt látta a két férfit, kik közül az egyikhez a szerelem, másikkhoz a becsület fűzte. Toma a helyzet urát, a férjet méregette mérges tekintetével.

Bar meg a vetélytársat nézte végig. Bar elunta a hallgatást.

— Berta! ha akarná, ezt az embert, és Tomára mutatott, kidobhatnám és vége lenne a komédiának, hanem más tesztek. Mondd ki te a szót, mely dönt valamelyikünk felett. Akinek nyujtod kezdetet, azt követed. Válassz!

Berta maga elé kapott, mintha tűzkarikák ugráltak volna szeme előtt, iszonyu küzdelem támadt lelkében, melyiket válassza. Ezt szereti, az isten és a világ előtt férje, kinek megesküdt. Mit csináljon?

Egyszerre mintha fényes sugár hatolt volna be homályos zavaros tételédésébe és eldöntötte a küzdelmet. Felkapta leszeggett fejét, szemében valami megmagyarázhatatlan fény csillant meg és egy lépést tett előre. Oda nyujtá kezét.

A sárka kézirat többi része itt biányzott. Ki tudja, talán fűdibusznak használta el valami öreg, régi divatu ősm.

Az ablakon már egy szemernyi hely sem volt, melyet el nem leptek volna a finom zuzmára fűszalak. A nap sugarai is rég letűntek a messze ködében látszó fényő mögött. En meg lehajtottam fejem két tenyerembe s találgattam:

— Toma-e vagy Bar?

Felelős szerkesztő:

Dr. BALOGHY ERNŐ.

köz- és váltó-ügyvéd.

Laptulajdonos és kiadó

BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

2074. szám.
kig. 1895.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegye zombori járásába kebeleztet Gákova községénél tisedésbe jött és évi 300 frttal javadalmazott községi irnoki állásra ezennel pályázatot nyitok.

Felhívom az ezen állást elnyerni óhajtokat, hogy szabályszerűen az 1883. évi. I. t. c. értelmében felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám **foljó évi május hó 4-éig** nyujtsák be.

Zombor, 1895. évi április hó 17-én.

Tárczay,
főszolgabíró.

257. szám.
1895.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881 évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a bécsi tek. keresk. és cs. kir. bíróság 1895. évi 14650. számú végzése következtében dr. Saxl Ignác bécsi ügyvéd által képviselt Falk Adolf és társa bécsi cég javára Heisler Adolf zombori lakos ellen 43 frt 46 kr és 48 frt 22 kr és járulékaik erejéig foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 410 frtra becsült bolti állványok és 1 pénzszekrényből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a zombori tek. kir. járásbíró 3575/1895. számú végzése folytán 91 frt 68 kr tőkekövetelés, ennek esedékessége napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 22 frt 46 krban bíróság már megállapított költségek erejéig Zomborban alperes üzletében leendő eszközzésére **1895-ik évi május hó 3-ik napján délutáni 3 órája** határidőül kitzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adni.

Kelt Zomborban, 1895. évi április hó 22-én.

Cservenka Lajos,
kir. bír. végrehajtó.

6536. sz.
tkvi 1895.

Árverési hirdetmény.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Goldstein Mór végrehajtónak Loschitz Lipótné sz. Bachrach Sarolta végrehajtást szenvedő elleni 545 frt 50 kr tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék területén lévő s Bezdánban fekvő, a bezdáni 1432. sz. betétben Loschitz Lipót és neje sz. Bachrach Sarolta tulajdonánál bejegyzett 2155. és 2156 hr s 271. ö. i. számú házból és beltelekből Loschitz Lipótné sz. Bachrach Saroltát megillető egynegyed részből álló birtokjuralékára az árverést 457 frt 50 krban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1895-ik évi június hó 6-ik napján délutáni 10 órakor** Bezdán községében tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási árban alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10% át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. ik törvények 42 ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Zomborban, 1895. évi április hó 5-én.

A zombori kir. törvényszék mint tkvi hatóság

Radány Péter,
kir. trvszéki bír.

PLUTOS

kitűnő izomerősítő bedörzsölés, verseny, futó, gazdasági lovak s egyéb gazdasági állatok részére.

Preservatívumként használva az izmokat rugalmassá s az állatot kitartóvá teszi.

Fáradtság, kimerülés, izületi s izomszív vagy lobos bántalmaknál, ugy-szintén sántaság, merevség és vállbénaság eseteiben egészen biztosan hat.

Az állatok izomzatában a fáradtság, ellankadás folytán tudvalevőleg tejsav képződik, ha az elernyedtt állatok végtagjai, a mellékelt utasítás értelmében, bedörzsöltenek ezen szerrel, a képződmény gyorsan fel-szívódik s az izmok rugalmassága gyorsan visszatér.

100—32

E megbecsülhetlen gazdasági kincs egyedüli raktára:

TÁRCZAY ISTVÁN

GYÓGYSZERTÁRA ZOMBORBAN.

Egy üveg ára 1 frt 20 kr. 5 üveg ára 5 frt.

MOLITOR A.

Gépgyára, javítóműhelye, ércöntője és technikai árucikkek kereskedése

ZOMBORBAN, apatini-utca, 6. sz. Saját házában.

ALAPITOTTATOTT 1888-ÉK ÉVBEN.

Vállalkozik mindennemű gőzkazán és gépjavitásokra, ércöntő, vas- és ércesztergályos munkákra. Továbbá ajánl gépszükségleti cikkeket, a legkiválóbb valódi börgépszijákat, kantsuk-csőveket, gummi árukat, sűrűsítő anyagokat, acéldobalkatrészeket, csavarokat és különféle szerszámokat.

Tengeri morzsolók, pelyva, répavágók mindig raktáron.

Varrógépraktár. Bámulatos olcsó árak, 25 frttól kezdve. 5 évi biztos jótállás mellett.

Varrógépek javítása. Mindennemű varrógéprezsek raktára.

Pontos és megbízható kiszolgálás. Legjutányosabb árak.

1. szám.
tkvi 1895.

Hirdetmény.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság 1895. évi április hó 17-én 7007 sz. a kelt végzésével kiküldött bizottság ezennel közhírré teszi, hogy Uj Szivac községre vonatkozólag az 1886. XXIX., 1889. XXXVIII. és az 1891. XVI. t. c. cikkek értelmében szerkesztendő telekkönyvi betétek készítésének munkálata folyamatba téve, a helyszíni eljárás a nevezett községben **1895. évi május hó 6-án** fog kezdődni.

Ennélfogva felszólítanak:

1. mindazok, akik a telekjegyzőkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a bizottság előtt a kitzűtt határnapon megkezdendő eljárás alatt jelenjenek meg és előterjesztéseiket igazoló okirataikat mutassák fel;

2. mindazok, akik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, hogy a tulajdonjog telekkönyvi bekebelezését a kitzűtt határidőig a telekkönyvi hatóság-hoz intézett szabályszerű beadvány útján kieszközőljék, vagy a telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okiratok alapján a telekkönyvi bejegyzés iránti kérelmeik előterjesztése végett a bizottság előtt jelenjenek meg, ha pedig telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, az átírásra az 1886. XXIX. t. c. 15—18. §-ai és az 1889. XXXVIII. t. c. 5., 6., 7. és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött bizottság előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a bizottság előtt szóval elismerje és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyét nyilvánítsa, mert különben jogaikat ez uton nem érvényesíthetik és a bélyeg- és illeték-elengedési kedvezménytől is elesnek;

3. azok, akiknek javára tényleg már megszünt követelésre vonatkozó zálogjog, vagy megszünt egyéjog van nyilvánkönyvileg bejegyezve, ugyszintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jogukat törlesztés kérelmezzék, illetve, hogy törlési engedély nyilvánítása végett a kiküldött bizottság előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

Zomborban, 1895. évi április hó 18-án.

Ajtay,
albíró.

Keil Alajos-féle
Padlózat-fénymáz
(Glasur)
legkitzűttől mázoló-szer puha padló számára. 1 nagy palack ára 1 frt 35 kr, 1 kis palack ára 68 kr.

Arany-fénymáz
képekhez stb. beanyagolására. Egy kis palack ára 20 kr.

Viaszkencőcs
legjobb és legegyszerűbb beeresztő-szer kemény padló számára. Egy köcsög ára 60 kr.

Mindenkor kapható:

Heindlhofer Róbertnél Zomborban.

Egy jó karban levő

BICYKLI

(külföldi gyártmány)

kedvező feltételek mellett eladó. Bővebb felvilágosítást ad a kiadóhivatal.

3—2